
Skarlatina

Skarlatina - tai *Streptococcus pyogenes* bakterijos sukeliama infekcinė liga, kuri pasireiškia karščiavimu, angina ir tipiškais bėrimais odoje. Dažniausiai A grupės beta hemoliziniai streptokokai sukelia paprastą anginą ir tik 10-15 proc. streptokokinės infekcijos atvejų pasireiškia skarlatinės sindromu. A grupės beta hemolizinis streptokokas (*S. pyogenes*) gali sukelti daug kitų ligų: ūminį faringotonzilitą, pūlinėlinę (*impetigo*), nekrozinį fascijitą, pneumoniją, osteomielitą, vidurinę otitą, meningitą ir kitas ligas, chirurginių žaizdų infekciją. Negydant ar nesėkmingai gydant, streptokokinė infekcija gali sukelti širdies, inkstų, plaučių, ausų, kaulų ir kitų organų pažeidimą.

Ligos sukėlėjai žmogui nuo žmogaus plinta oro-lašelinio būdu, todėl užsikrečiama nuo kalbančio, kosinčio ar čiaudinčio infekuoto žmogaus per ligonio užkrėtus daiktus, maistą. Persirgus skarlatina, įgyjamas imunitetas, tačiau galima susirgti ir kartotinai. Nuo skarlatinės skiepijimų nėra.

Klinikinis ligos pasireiškimas

Liga prasideda staiga karščiavimu (iki 40°C), gerklės, galvos skausmu, pykinimu, kartais vėmimu, apetito stoka, bendru negalavimu. Kartu būna padidėję ir skausmingi kaklo limfmazgiai, patinusios ir paraudusios tonzilės ir žiočių lankai, o ant gomurio ir ant liežuvėlio matomi tamsiai raudonos spalvos taškeliai. Liežuvis būna pasidengęs baltu apnašu, tik kraštai ir galiukas išlieka raudoni, padidėję liežuvio speneliai. Liežuvis atrodo kaip balta braškė. Išnykus apnašui (po 4-5 d.) liežuvis tampa panašus į raudoną braškę. Šis ligos laikotarpis tęsiasi nuo 1 iki 5 d., jis baigiasi prasidėjus būdingam skarlatininiam bėrimui. Pirmiausia išberia po ausimis, krūtinės ir pažastų srityse, o per 24 val. nuo bėrimų pradžios būna išbertas jau ir visas kūnas. Beria smulkiais skaisčiais taškeliais paraudusioje, paburkusioje odoje. Veidas lieka neišbertas, tik būna ryškiai raudonas, o nosies-smakro trikampis – pabalęs (vadinamasis „skarlatininis trikampis“). Išplitus bėrimui oda atrodo kaip nudegusi saulėje, o dėl iškilusių bėrimo elementų ji būna panaši į žąsies odą. Ryškiausi bėrimai būna ten, kur susidaro odos raukšlės: kaklo, pažastų, kirkšnių srityje, pakinklio raukšlėse. Bėrimai laikosi apie savaitę. Po 7-10 d. nuo pirmųjų bėrimų prasideda odos lupimasis. Lupasi rankų, ypač pirštų, liemens ir kojų oda.

Infekcijos perdavimo būdai.

Pagrindiniai sukėlėjo perdavimo būdai yra per orą su lašeliais nuo kalbančio, kosinčio ar čiaudinčio infekuoto žmogaus, sąlyčio būdu su išskyromis iš nosies, su pūlinėliais pažeista oda.

Inkubacinis laikotarpis

Inkubacinis laikotarpis dažniausiai trunka 1-6 d.

Užkrečiamumas

Negydomas pacientas, sergantis skarlatina, kitus gali užkrėsti 2-3 sav. Jei vartojami antibiotikai, užkrečiamasis laikotarpis sumažėja iki 24 val.

Gydymo principai

Susirgus rekomenduojama kreiptis pas šeimos gydytoją, kuris paskirs tinkamą gydymą. Paprastai streptokokinė infekcija gydoma antibiotikais.

PROFILAKTIKA

Kaip sumažinti užsikrėtimo riziką?

Deja, skiepų nuo skarlatinos nėra, todėl apsisaugoti nuo šios ligos sunku. Tačiau galima sumažinti riziką ja užsikrėsti ir susirgti laikantis visų atsargumo priemonių. Tam, kad skarlatina sukeliančių bakterijų nepatektų į organizmą, reikia:

- dažnai plauti rankas,
- neliesti jomis veido,
- nekišti daiktų į burną,
- nevalgyti ant žemės nukritusio maisto
- vengti kontakto su ligoniu.

Sergančiam vaikui patariama išskirti atskirus indus ir juos laikyti atskirai nuo kitų šeimos narių naudojamų įrankių.

Jei kuris šeimos narys serga skarlatina ar kitomis infekcinėmis ligomis, reikia dažnai vėdinti patalpas ir saugoti vaikus nuo artimo kontakto su sergančiuoju.

Vaikai, susirgę skarlatina, neturėtų lankytis ugdymo įstaigos mažiausiai 24 valandas po pradėto gydymo antibiotikais.

Aplinkos valymas ir dezinfekcija

Aplinkai valyti ir dezinfekuoti naudojamos šiluminės (karštas vanduo) ir cheminės priemonės (buitinės valymo arba dezinfekuojančios valymo priemonės). Valyti ir dezinfekuoti galima šiais būdais: virinant, skalbiant, plaunant, šluostant. Valgymo indams, patalpoms valyti / dezinfekuoti galima naudoti buitines priemones, pvz., šiltus muilo, geriamosios arba kalcinuotos sodos (20 g 1 litrui vandens) tirpalus arba dezinfekuojančias specialias indų, patalpų valymo arba dezinfekuojančias valymo priemones.
